

LONDÝNSKÉ LISTY

London Letters Fortnightly Review

Issued by Joseph Bělina, 13 Fernside Avenue, London, N.W.7. Phone MILI Hill 4024

ROČNÍK III

V LONDÝNĚ DNE 31. BŘEZNA 1949

ČÍSLO 6

JDEME SPRÁVNOU CESTOU ?

Po celý rok se ozývalo ze stále vzrůstajících řad československých pouťorových uprchlíků volání po vytvoření orgánu, který by byl autoritativním vedením zahraniční politické akce všech odpůrců komunistické diktatury v Československu. I z domova jsme takové hlasy slyšeli. Naděje, které se k tomuto kroku upíraly, nebyly malé. Mnoho a nikoliv politicky nezkušených lidí je přesvědčeno- nebo tak alespoň tvrdí- že takový orgán, který podle jejich mínění bude vlastně zárodkem budoucí zahraniční československé vlády, nás přiblíží osvobození Československa od komunistické diktatury. Nyní tedy takový orgán máme.

S nadějí v táborech čsl. uprchlíků, s bouří nadávek v Praze a se značnými rozpaky v kruzích politických exulantů, byla přijata zpráva o ustavení Rady svobodného Československa. Tyto rozpaky se zvětšují postupně podle toho, jak se dovídají podrobnosti o průběhu washingtonských porad a zejména složení Rady včetně všech jejích orgánů. Ozývají se již také hlasy kritické. Názory na možnosti Rady ve složení v němž se představila se mezi exulanty podstatně liší. Bohužel jsou ovlivňovány také vzdáleností, která kritiky dělí od místa, jež doufali při sestavování Rady dosáhnouti. Na to už jsme v československé politice zvyklí. Toto vědomí nás však nemůže zbavit starostí, s nimiž jsme sledovali již průběh dlouhých jednání, která utvoření Rady předcházela a které nyní po jejím utvoření ve složení, jaké máme před sebou, jsou jenom sesíleny.

Bylo lze předpokládat, že emigrace žijící ve svobodných demokratických zemích, dokonce v roce tak významných a poučných světových událostí, projeví trochu více porozumění pro mezinárodní vývoj a že světové veřejnosti představí orgán, který bude přijatelný především těm rozhodujícím silám světové politiky, od kterých bude nejvíce záviseti náš úspěch v boji za svobodu Československa. Na místo toho se bohužel podařilo jen dokázat, že mnozí naši političtí uprchlíci stále ještě žijí v zajetí komunistické propagandy a vytrvale se brání přijmout nutná poučení, vyplývající z poznání skutečností, které neodpovídají představám, které si utvořili pod vlivem komunistické propagandy ještě před svým odchodem do exilu.

Osvoboditi se od těchto falešných představ bude patrně nejdůležitější úkol naší pouťorové emigrace. Teprve potom nebude třeba se

obávat, že její politická činnost bude úsilí o odstranění komunistické diktatury v Československu spíše na škodu než k prospěchu.

Podle tvrzení komunistické propagandy likvidace politické demokracie a diktatura komunistické strany je předpokladem k odstranění sociálních nespravedlností a zavádění socialistických reforem. Odpůrci komunismu mohou být jen odpůrci socialismu. Všechny nekomunistické politické síly, včetně západoevropských socialistických stran, jsou síly reakční. Kdo bojuje proti komunismu, stojí ve službách amerických a britských kapitalistů a usiluje o odstranění všech socialistických reforem, o zrušení znárodnění průmyslu, o zrušení pozenkové reformy atd. Atomová bomba má se státi prostředkem, který přispěje k restauraci starého společenského řádu.

Je proto pochopitelné, že každý, kdo věří komunistické propagandě, musí být přesvědčen o tom, že porážka komunismu v Československu bude návratem k dávné minulosti, kterou někteří z exulantů, ze svého stanoviska, mohou považovati za ideální. Jen ten, kdo věří komunistické propagandě, že poněry v osvobozené Evropě budou upravovány s hlediska zájmů amerických a britských kapitalistů, se může domnívat, že tomu to boji musí padnout za oběť všechny reformy, které byly po válce v ČSR provedeny. Pak ovšem by bylo správné, aby v čele politické akce v zahraničí byli seřazováni odpůrci socialismu především podle množství modřin, které v boji s komunisty utrpěli. Čestné místo by pak patřilo těm, kteří velikost svých modřin mohou dokázat výpisy z obchodního rejstříku nebo z pozenkových knih. — Jaký je to však tragický onyl!

Je třeba hledat pravdu a nenechat se ovlivňovat bolševickou propagandou. Tak jako v únoru nešlo v Československu o boj mezi kapitalismem a socialismem, ale mezi demokracií a diktaturou, stejně tak v boji proti světovému komunismu nepodaří se obnovit žádnou z padlých bašt kapitalistického společenského pořádku. Tento boj nebude veden finančními kruhy z Wall Streetu a londýnské City, jak tvrdí komunisté. Ty už dávno nestačí na to, aby hájily své posice ve vlastní zemi. Je to boj za záchranu lidské civilizace, kultury a lidských svobod. Nikdo však nepůjde do boje za vrácení znárodněného průmyslu a velkostatkářské půdy jejich bývalým majitelům v Československu. Síly s jejichž podporou by lze při tom počítat, jsou ve světě stále bezvýznamnější. Po této linii nebyl by také komunismus nikdy poražen. Atomová bomba je důležitým politickým argumentem v boji proti sovětskému imperialismu. Nevyřídí však sociální problematiku světa a neodstraní příčiny komunismu; ani v těch zemích, které by postihla — ledaže by je úplně vyhladila.

V boji proti komunismu jsou bohuďáky ještě jiné prostředky. Komunisté se jich právem obávají. Rozhlédněme se pozorně po Evropě. Ve kterých zemích není se třeba obávat sociálních konfliktů? Ve kterých zemích je demokracie zabezpečena? Je to Velká Británie a hned za ní všechny země skandinávské. Demokracie v těchto zemích není zajištěna díky své tradici, ale proto, že se opírá o důvěru dělnictva. Jsou to země, jejichž dělnické vlády neposkytnou komunistům nejmenší příležitost k úspěchu. Ve kterých zemích pak je demokracie v krizi? Ve Francii a Itálii. Bída dělnictva v obou zemích a bezradnost vlád nad jejími řešeními situací komunismu usnadňuje. Pokud nedojde k soustavnému odstraňování sociálních rozdílů a nespravedlností, které se neobejde bez omezování privilegií majetných vrstev, do té doby nebudou ani ve Francii ani v Itálii vytvořeny předpoklady pro rozhodující porážku komunismu.

Pokud se komunisté ve své propagandě a ve svém boji proti demokracii mohou odvolávat na bídu dělnických vrstev, dotud v boji proti nim nepomůže žádný prostředek z administrativně-policejní lékárny.

Proto komunisté za svého úhlavního nepřítele považují demokratický socialismus. Jak budoucnost ukáže práven. Vnitřní politika Anglie, její dělnické vlády je pro světový komunismus větším nebezpečím než atomová bomba. Přesvědčuje totiž dělníky na celém světě, že lze uskutečňovat důsledně socialistické reformy a měnit celou skladbu lidské společnosti bez opuštění zásad lidskosti a že nijak není v zájmu socialismu, aby každou dělnickou domácnost hlídal policajt. Proto nám budiž dovoleno každý úspěch britské dělnické vlády považovati za stejně důležitý, jako nový objev amerických vědců v oboru atomového bádání. Pokud se bude demokratický svět přibližovat tomuto příkladu, potud můžeme očekávat další zpevnování demokracie ve svobodném světě a oslabování světového komunismu. Proto nás také zajímá osud návrhu presidenta Truman, podle kterého má býti zákonem zvýšena základní mzda amerických dělníků ze 40 na 75 centů za hodinu. Jest stejně důležitý, jako návrhy na zvýšení rozpočtu ve zbrojení.

Vývoj ve světě bohuďák krok za krokem vyvrací komunistickou propagandu. V součtu sil, které se spojují k rozhodujícímu zápasu proti komunismu je silou nejvýznamnější světové hnutí sociálně demokratické. Je hnutím komunismu nejnebezpečnějším, protože jej ohrožuje v samých jeho základech - mezi dělnictvem. V čele Spojených států pak také nestojí kandidát Wall Streetu, ale president, kterého si zvolili američtí dělníci. Síly protisocialistické budou nejslabším místem protikomunistické fronty. Nejposlednějším dokladem toho je osud Číny. Zkušenost velmi draze zaplacená. To je třeba mít na paměti, protože nestojíme pouze v boji proti sovětskému imperialismu a komunistické diktatuře v Československu, ale uprostřed velkého zápasu za přestavbu lidské společnosti, který bude po porážce komunismu v celém světě pokračovat. Osvobození Československa bude jen jeho průvodním zjeven.

Proč tyto poznánky právě na okraj ustavení Rady svobodného Československa? Protože jsme znepokojeni nedbalostí, kterou k těmto skutečnostem projevíli politikové u kterých jsme předpokládali více prozíravosti i odvahy poznat pravdu. Protože je již na čase, aby emigrace přestala žít v zajetí zbožných přání a komunistické propagandy. Ušetří si tak mnoho zklamání a trpkých zkušeností.

Politický československý orgán, který by mohl práven hovořit jménem domova a činit si naději na uznání a podporu rozhodujících protikomunistických sil ve světě, bude muset nepochybně ve svém složení vypadat poněkud jinak, než Rada svobodného Československa. Především proto, aby nemusel projevovat příliš skromnosti v programových otázkách politických, na které bude zvědavě dotazován nejenom zahraničím, ale i z domova. Nikoliv každý je vítaným hostem ve světové protikomunistické frontě. Muž za Pyrenejemi bude durně čekat na pozvání.

Další vývoj podrobí Radu zkouškám, které odhalí řadu jejích slabin. Snad to přispěje k vyjasnění a vytvoření předpokladů pro její zlepšení. Jestliže se do té doby soustředí Rada především na řešení všech bolestivých otázek poučivé emigrace, zejména sociální pomoci uprchlíků v táborech a zmírní svoji tíživost v otázkách politických, může býti toto období překonáno bez vážnějších obtíží.

V tomto úsilí najde jistě podporu i těch, kteří mohou mít oprávněné výhrady pro těžko pochopitelný postup při jejím tvoření.

HOSPODÁŘSKÁ BILANCE ANGLIE.

Ministr financí Cripps předložil britskému parlamentu "hospodářský přehled pro r. 1949", který byl současně ve velikém nákladu předložen veřejnosti. Vláda se však nespokojila pouze uveřejněním suchých čísel a statistik o hospodářském vývoji, které ve své nepřehlednosti prostému občanu nic neříkají, nýbrž vedle textu určenému odborníkům vydala bohatě ilustrovanou brožuru, jejíž obrovský náklad byl brzy rozebrán. Poroznění a zájem o hospodářské otázky v posledních letech v Anglii neuvěřitelně stoupl a vláda stoupající účasti veřejnosti záměrně vyhovuje.

Hospodářský přehled pro r. 1949 je současně pohledem zpět i do budoucnosti. Je bilancí gigantického úsilí r. 1948 o získání ztracené hospodářské rovnováhy a ukazuje cíle, kterých má Anglie dosáhnouti v r. 1949. Rok 1948 byl roken konsolidace, "roken velkého a trvalého pokroku", k němuž přispělo vlastní úsilí ženě, ulehčené ovšem zatímními výsledky Marshallova plánu. Ačkoliv počet zaměstnanců ve výrobě v minulém roce stoupl pouze o 2 %, podařilo se objem průmyslové výroby zvýšit o 12 %. Následky katastrofy mrazů r. 1947 jsou úplně odstraněny. Podařilo se dosáhnouti vyšší těžby uhlí - i když nebylo úplně dosaženo původně plánovaných čísel - a to umožnilo obnovení vývozu britského uhlí ve velkém množství. Největší zvýšení vykazuje výroba oceli, která se zřetelen na klíčový význan tohoto průmyslu se projevuje ve zvýšených investicích. Se zřetelen k tomuto příznivému vývoji mohla být uvolněna původně určená omezení investičních plánů. To mělo zvlášť příznivé důsledky při stavbě obytných domů.

Dovoz vykazuje mírný vzestup a dosáhl nyní čtyř pětín předválečného rozsahu. Důležitější je, že se podařilo přiškrtnout dovoz z dolarových zemí ve prospěch zemí mimo dolarovou oblast. Vývoz byl čtvrtinu vyšší než v r. 1947 a nejvyšší od r. 1929. Rozšíření vývozu se projevilo ve všech skupinách zboží a na všech trzích, stoupl tedy také vývoz do Ameriky. V druhé polovině roku bylo již 90 % nutného dovozu kryto vývozem, v r. 1947 pouze 70 %. To přirozeně ještě neznamená, že Velká Británie je zbavena všech starostí a že britští dělníci mohou složit ruce do klína. Dolarová mezera není již dávno tak hrozivá, ale stále ještě se jí nepodařilo uzavřít. Práven lze však říci, že perioda přechodu britského hospodářství je uzavřena a že se země nyní nachází ve stadiu normální mírové produkce, aniž by se ovšem mohla úplně vzdáti zahraniční pomoci.

Z tohoto základu vychází pak určení hospodářských cílů pro r. 1949. Hlavním úkolem bude další zvýšení vývozu do Spojených států a do Kanady, dvou zemí s trvale neukoženými trhy. Současně musí stoupat produkční čísla a produktivita vůbec. To platí zejména pro klíčové průmysly, jako uhlí, ocel a textil. Výnos zemědělství, které v bohaté Anglii předválečných let mohl býti lehkomyšlně zanedbáván, ale od válečných let neustále stoupá, musí rovněž doznati dalšího zvýšení. Národní důchod má býti zvýšen o 3 % na deset miliard liber - téměř výlučně zvýšením produktivity práce. Musí býti hledány ještě další prostředky a cesty k snížení výrobních nákladů a má býti učiněno všechno pro to, aby byla zlepšena kvalita britského zboží, protože jen tak může býti dosaženo určených vývozních cílů. Důležitý prostředek k zvýšení produktivity spatřuje zpráva v rozšíření systému konsultace dělníků se zaměstnavateli o všech důležitých otázkách výrobního procesu. Boj proti nebezpečí inflace a proti zvyšování životních nákladů musí býti veden dále všemi zbraněmi, které se osvědčily v minulých letech.

Předpokládá se, že asi o 10 % více ocele bude moci býti pone-

cnáno vnitřní spotřebě. To poskytne přiměřenou možnost k zesílení investiční činnosti. Je pochopitelné, že opět není přehlížena ožehavá otázka výstavby nových bytů. Tentokrát se již předpokládají také ve větším rozsahu nové stavby škol. Hlavní investice budou však prováděny v průmyslu, zejména ve výrobě elektrické energie.

Tak je hospodářský přehled pro r. 1949 pokračování dřívějších zpráv, které předložila dělnická vláda britskému lidu. Neobsahuje žádné sensace, ale mluví klidnou a jistou řečí úspěchu. Trvá přirozeně na tom, že dobrovolná omezení, která si Angličané předsevzali pro zajištění lepší budoucnosti, nemohou být odstraněna přes noc. Se souhlasem odborů nehodlá vláda také v budoucnosti připustiti ve větším rozsahu zvyšování platů, dokud jejich reální hodnota nebude zvýšena dalším zvýšením produkce. To ovšem neplatí pouze pro mzdy a platy zaměstnanců, jejichž reálné mzdy proti r. 1938 jsou o 16 % vyšší, nahlédě k zvýšení průměrného počtu výdělečně činných v jednotlivých rodinách. To platí právě tak pro zisky zaměstnavatelů, které v protikladu k tvrzení komunistické propagandy nejsou a také nebudou vyšší. Britští dělníci a zaměstnanci vědí dobře, co jim socialistická vláda jejich ženě poskytla a co ještě mohou očekávat. Plná zaměstnanost, pojištění celého národa " od kolébky až do hrobu", bezplatná lékařská a nemocniční ošetření, levné lidové byty, to ještě není všechno. Důležitým faktorem je přesun v rozdělení národního důchodu ve prospěch sociálně slabších vrstev obyvatelstva. Nejlépe to vyjádří tento příklad: v r. 1938 bylo ve Velké Británii ještě 11.000 osob, jejichž roční příjem po odpočítání daní byl vyšší než 5.000 liber. V r. 1948 bylo takových pouze 250. Příjmy pracujících lidí se však zlepšily. Kapitalistické vrstvy s hospodářskou politikou Labour Party nejsou pochopitelně spokojeny. Za to se ale těší na zmenšené důvěře dělníků a zaměstnanců, kteří ve víře v lepší budoucnost, kterou jim mohou poskytnouti pouze socialisté, přivedou k úspěchu také hospodářský plán britské vlády pro r. 1949.

Bruno Kalniňš:

UJARMENÉ POBALTÍ.

Sovětským svazem okupované baltické státy jsou již čtyři roky úplně odříznuty od ostatního světa. Zřídka získá svobodný svět autentické zprávy o skutečné situaci potlačených baltických národů. Tu a tam však prozradí oficiální ruské zpravodajství cenná fakta, která je ovšem třeba očistit od propagandistického nánosů. Takový materiál nám také poskytují zprávy o sjezdech baltických komunistických stran, které se konaly v nedávné době. Podobné sjezdy probíhají v této době ve všech republikách SSSR. Zprávy o těchto sjezdech prozrazují lecos pravdivého o komunistické národnostní politice.

Činci se zabývají jen sjezdem komunistické strany Lotyšska - mé vlasti - který za velkých oslav probíhal před několika týdny v Rize. Podobné zjevy se však projeví také na sjezdech komunistických stran ostatních dvou baltických států, Estonska a Litvy.

V Lotyšsku měli komunisté svůj poslední sjezd v prosinci r. 1940. Devět let tedy vedení strany jednalo bez jakékoliv sjezdové kontroly. Žádná z komunistických organizací však neměla proti porušení stranického statutu námitek a teprve na rozkaz všemocného moskevského Polbyra, podle kterého se mají v tomto roce konat sjezdy ve všech sovětských republikách, uspořádali také komunisté v Lotyšsku svůj sjezd.

Jaké bylo složení delegátů tohoto sjezdu? Ze 489 delegátů

bylo /podle zprávy mandátové komise / 55 % úředníků strany a sovětských úřadů, 38 % bylo dělníků a 7 % rolníků. Komunistická strana není již tedy dnes žádnou dělnickou stranou, nýbrž převážně stranou státních úředníků a politickou organizací nové vládnoucí vrstvy. Ovšem také komunisté, uvedení ve zprávě jako dělníci, byli vesměs t. zv. stachanovci s vysokými platy nebo příslušníci strany, kteří mají privilegované postavení v podniku. Prakticky náležejí také vládnoucí vrstvě. Malý počet zástupců rolníků dokazuje, jak málo příslušníků získali komunisté na venkově. Je pochopitelné, že většina delegátů jsou zasloužilí obránci komunistického režimu: 446 z nich má sovětská vyznamenání a 226 různé řády. Počet starých komunistů byl malý: jen 55 delegátů bylo příslušníky strany již před říjnovou revolucí a 61 z nich vstoupilo do strany v letech 1918 až 1920. Ani jeden z mnoha; svého času v SSSR vedoucích lotyšských komunistů nebyl sjezdu přítomen. Všichni byli buď zastřeleni, zemřeli v koncentračních táborech nebo se v nich plahočí ještě dnes.

Poučné bylo také národnostní složení sjezdu. Mezi delegáty bylo pouze 53 %, tedy asi polovina, Lotyšců, 36 % delegátů bylo Rusů! Tato čísla odhalují skutečnost, že komunistická strana v Lotyšsku není již dnes stranou lotyšských komunistů, nýbrž, že téměř polovina jejich členů a funkcionářů jsou přistěhovalí Rusové a jiní cizinci. Jsou to vesměs příslušníci ruské armády a úřednictva.

Stejně významná jsou oficiální čísla o doposud tajeném stavu členstva strany. Strana má dnes 31.203 členů a kandidátů. Z toho je, podle shora uvedených čísel, nejvýš 20.000 Lotyšců. Lotyšsko má nyní 2 miliony obyvatel. Tedy pouze jedno procento obyvatel reprezentují dnes příslušníci vládnoucí a jediné existující strany. Porovnáme-li tato čísla s poměry v jiných sovětských republikách, zjistíme veliký rozdíl. Gruzínsko, které bylo obsazeno Sověty již před 30 lety má při 3 a půl mil. obyvatel komunistickou stranu se 116.000 příslušníky. V baltických státech mají tedy doposud komunisté nápadně malé úspěchy.

Odmítavé stanovisko baltických národů k sovětským okupantům došlo také k výrazu několikrát během jednání. Útočilo se na "nacionalistické nálady" v lidových masách, na lotyšské sociální demokraty a bylo přiznáno, že národní odpor proti režimu nebyl překonán. Jako prostředek k jeho úplnému likvidování byla označena kolektivisace veškeré zemědělské půdy. Dosavadní stav, kdy do kolchozu bylo převedeno teprve 12 % půdy, byl pokládán za nedostatečný. V oddaném telegramu sjezdu "velkému vůdci, geniálnímu učiteli, nejlepšímu příteli a milovanému otcí lotyšského národa, J. Stalinovi, bylo slavnostně slíbeno použití všech prostředků k boji proti nacionalismu a k rychlému provedení kolektivisace.

V závěru bylo také voleno vedení strany. Ústřední výbor komunistické strany Lotyšska je složen z 69 osob, které jsou vybrány z vedoucích úředníků státu a strany: 4 jsou členy prezidia vrchní rady sovětského Lotyšska, 14 jsou ministři, 15 sekretáři strany, 22 krajští sekretáři a k tomu špičky sovětských okupačních jednotek, mezi nimi 3 ruští generálové. Není mezi nimi žádný funkcionář odborů a ani jediný komunistický poslanec lotyšského parlamentu z doby samostatného Lotyšska. Z 69 členů ústředního výboru je 26 Rusů. Z 13 členů Polbyra je 6 Rusů a z 5 všemocných sekretářů strany dokonce 3 Rusové. Faktické vedení je tedy pevně v ruských rukou. Sjezd lotyšských komunistů potvrzuje tedy oficiálními čísly, že komunistická diktatura v baltických státech není nesená dělnickou třídou, nýbrž, že se opírá o malou stranu, která je vedena sovětskými okupanty a vládne potlačeným baltickým národům pomocí sovětské policie a armády.

Z DOMOVA.

Ministerstvo vnitra připravilo rozšíření koncentračních táborů pro 60.000 osob. Řada lidí, kterým se nepodařilo odejít za hranice, nebo kteří se obávají uprchnout, aby nevystavili rodiny pronásledování, raději sahá k sebevraždě. Sebevražd stále přibývá a v lednu jejich počet dosáhl nejvyššího čísla. Dr. Frant. Kraus, významný úředník ministerstva soc. péče a člen Ústřed. plánovací komise, skončil rovněž sebevraždou oběšením. Byla vydána stručná zpráva o tom, že náhle zemřel ve své bytě a jeho pohřbu se zúčastnili Erban a Fierlinger. Ten ovšem nepověděl nic o obsahu dlouhého rozhovoru, který s ním měl dr. Kraus těsně před svou smrtí, když byl již rozhodnut k sebevraždě. Došlo již také k zatčení příslušníků rodin některých politických uprchlíků. Rodiny velkého počtu vězňů jsou znepokojovány tím, že prádlo vězňů, které jin vyměňují, obdrží k vyprání zpravidla velmi roztrhané. Násilné odstranění dalšího komunistického konfidenta, tentokrát mezi důstojníky, znovu oživilo opornost členů vlády a vedoucích komunistů. Opět byla zesílena bezpečnostní opatření pro jejich ochranu. Počet příslušníků hraniční stráže po odstranění nespolehlivých byl zesílen.

Nespokojenost v továrnách se projevuje odporem proti stachanovcům, zesměšňováním a odmítáním údernictví. Zápotocký ani Erban už do továren nechodí a mluví nejvýš na shromáždění spolehlivých odborových funkcionářů. Dělnictvo otevřeně volá po tom, aby se opět v továrnách ukázali. Při protestních stávkách dochází také k zatýkání dělnictva. Je pozoruhodné, že z funkcí v závodních radách jsou odstraňováni staří komunisté, kteří odmítají nový protidělnický teror a jsou nahrazováni příslušníky z řad komunistické mládeže. Podobný zjev lze pozorovat i při obsazování funkcí v samosprávě.

Soustavně se udržují pověsti o tom, že na připravovaném sjezdu komunistické strany lze očekávat některé změny ve vedení. Gottwaldův muž, Čepička, který nastoupil v únoru funkci gener. tajemníka ústřed. akčního výboru, není spokojen s omezováním své pravomoci ústřed. sekretariátu strany, kterému měl být, podle Gottwalda, sekretariát ústřed. akčního výboru protivahou. Ve funkci gen. tajemníka bylo Čepičkovi poněkud pokusit se o dosažení dohody s katolickou církví, při čemž pohořel. Zbavení svých odpůrců střeží nyní komunisté žárlivě jeden druhého, aby nezískal větší osobní podíl na moci, poněvadž vědí, jak se v takových případech budou řešit eventuelní spory. Čepička, patrně za souhlasu Gottwalda, organizuje rozsáhlé přípravy, zejména mezi novými a mladými komunisty, pro sjezd strany, aby se pokusil dosáhnouti některých změn ve svůj prospěch. Kniha Zápotockého "Vstanou noví bojovníci" je stahována z knižního trhu.

Obyvatelstven je bojkotováno všechno sovětské a ruské. Zejména sovětské filmy. Některé národní výbory jako odvetné opatření rozhodly, že v jejich obcích nesní biografy hrát jiné filmy, než sovětské. Volní zle jsou na tom noviny. Rudé Právo a Práce si zajišťují náklady vydáváním povinného odběru novin v závodech. Ostatní noviny jsou v zoufalé situaci a na ulicích se téměř neprodávají. Jsou obsahově prázdné a vyplňují se pouze zprávami o úderkách a soutěžích. Proto je nikdo nečte. Vliv na veřejné mínění dnes noviny v ČSR nemají vůbec. Omezení počtu novin i vydavatelské činnosti způsobilo, poprvé po dvaceti letech, nezaměstnanost mezi typografy. V Praze je 30 nezaměstnaných typografů.

Začínají se objevovat důsledky návštěvy Vyšinského a Zoránova

lednového pobytu v ČSR. Gottwald opravdu prohrál a v ČSR dochází k odklonu od jeho linie "buržoasního nacionalismu". Nejnižší šovinistické pudy, které komunisté podporovali po celé poválečné třiletí, zejména v protiněmecké politice, mají být podvázány, aby nebyly komplikovány plány Moskvy. Sověty naléhají na vyřízení sporů o těšínskou hranici, kde bude muset ČSR ustoupit a v náhradu obdržet část Kladska. Rovněž má být psychologicky připraven návrat části sudetských Němců. Pro měsíc duben byla připravena akce výchovy k "proletárenskému internacionalismu" v jehož propagaci má komunistům prospět vedle Karla Liebknechta také Božena Němcová. Odtrouben byl také boj za likvidaci maďarské menšiny na Slovensku. Komunisté se naopak snaží slovenské Maďary získat. Byl ustaven "Kulturní spolek maďarských pracujících v ČSR", který vydává týdeník "Uj Szó" a slovenský rozhlas zavedl denní maďarské vysílání. Připravuje se vydavatelství maďarské literatury. V 53 obcích na Slovensku bylo otevřeno 79 maďarských škol a v dalších 60 obcích je připravováno otevření dalších 103 maďarských škol. / Zpráva se bohužel nezmiňuje o tom, zdali se už také Vil. Široký rozhodl obnovit maďarský nápis na rodinné hrobce, který v r. 1945 nechal nahradit nápisem - latinským. / Poměrně řídká síť družstevních prodejen na Slovensku nestačí k provedení plánu likvidace maloobchodu. Proto byl utvořen pro Slovensko národní podnik Zdroj, který má přejímat likvidované maloobchody a obstarávat maloobchodní distribuci na Slovensku.

NUCENÁ PRÁCE.

Nebude vlastně jen v koncentračních táborech, nýbrž bude rozšířena na všechny zaměstnance. Podstatně k tomu přispějí dva nové zákony. Je to jednak zákon o dovolených, který má ovšem platit pouze pro letošní rok, poněvadž poválečnou výměru dovolených zaměstnanců netroufají si komunisté zkrátit najednou, nýbrž postupně. Zákon zhoršuje podmínky pro získání nároku a zbavuje zaměstnance nároků na dovolenou z celé řady důvodů, především však při změně zaměstnání, ke které by došlo bez svolení pracovního úřadu. Druhý zákon přenáší pravomoc dosavadních úřadů ochrany práce na národní výbory, které k obstarávání agendy budou mít zvláštní referáty. Jejich úkolem bude "boj proti fluktuaci, sledování pracovní výkonnosti, dodržování pracovní kázně a starost o hospodárné využití pracovních sil." V rozsáhlé míře bude přikročeno k nucenému umisťování zaměstnanců mimo jejich bydliště, poněvadž při nedostatku pracovních sil v některých oborech způsobilo bezplánovité propuštění nekomunistických zaměstnanců, zejména státních

úředníků, v řadě měst značný počet trvale nezaměstnaných. Důvodová zpráva k zákonu očekává, že zákon umožní zařazení nových 482.000 osob do průmyslové výroby v průběhu pětiletky. Z toho 250.000 má být uvolněno z veřejné správy, obchodu, pojišťoven atd. Jak vypadá

STAV STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ

Do propuštění deseti tisíců nekomunistů ukazuje zpráva Státního úřadu statistického o počtu veřejných zaměstnanců k 31. lednu 1948. K tomu dni bylo v ČSR 696.217 stát. a veř. zaměstnanců, t. j. přibližně 56 stát. zam. na 1.000 obyvatel. V r. 1930 připadlo v ČSR/ bez Pod. Rusi/ na 1.000 obyvatel asi 22 stát. zam. V r. 1945 klesl tento počet na 18. Odpočítáme-li zaměstnance lidové správy, kteří v předválečných statistikách nebyli uváděni, činí počet stát. zam. na 1.000 obyvatel k 31. lednu 1948 42 a při všem násilném snižování, vylučování nekomunistů, neustále stoupá.

NOVÉ BYTY NEBUDOU.

Pětiletka ve stavbě bytů nebude dodržena, ačkoliv, jak už jsme o tom psali, přiděl investic na stavbu nových bytů zdaleka neodpovídá nor-

...látku čsl. průměru a zvýšené potřebě, která vzniká přesunováním zaměstnanců do průmyslu. Stavební průmysl v ČSR vykazuje potřebu 30.000 nových pracovních sil, kterou se v letošním roce nepodaří asi krýt. Poněvadž je dávana přednost investicím průmyslovým nebudou výsledky ve stavbě bytů v pětiletce o nic vyšší než v dvouletce. V r. 1948 činil přírůstek nových bytů 6.012. Při tom pouze 3.308 bytů bylo získáno ve stavbách provedených v rámci dvouletky. Zbytek pak jsou byty ve stavbách, které byly prováděny na černo. Stavba takových bytů je pochopitelně do budoucnosti úplně znemožněna. Plánování 15 a 17 tisíc bytů ročně - podle pětiletého plánu - ukazuje se již dnes nesmyslem, ačkoliv v r. 1937 bylo postaveno 16.438 bytů.

REKREACE ZDARMA.

Jediné, co dnes dělníci i ostatní zaměstnanci mohou za své povinné placené příspěvky očekávat od odborových organizací, jsou naléhavé rady k zvyšování výkonu při současném snižování mezd. Jedinou výhodou, tak jako za německé okupace, měla být odbory organizovaná "rekreační akce". I ta ovšem byla spíše výdělečnou činností odborů, než pomocí zaměstnancům. Proto zotavovny ÚRO z velké části zely prázdnotou. Nyní představenstvo ÚRO rozhodlo, že několik tisíc zaměstnanců, pečlivě ovšem vybraných, stáchanovců a úderníků, může strávit své dovolené v ozdravovnách ÚRO zdarma.

ZANEDBANÉ HODINY

jsou předmětem velkých starostí většiny průmyslových závodů. Ředitelství se zpravidla obává správný počet zanedbaných hodin vykazovat, aby nebylo obviňováno ze spoluviny na špatné pracovní morálce. Za měsíc leden t.r. mělo být v 1.781 závodech pražského kraje odpracováno celkem 62 milionů pracovních hodin. Úředně závody ohlásily, že z toho bylo zaměstnáno 4 a půl mil. prac. hodin. ÚRO však vlastním šetřením zjistilo, že zaměstnáno bylo celkem 18 milionů pracovních hodin a útočí na správy

závodů zároveň také proto, že současně připouští práci přes čas, která musí být výše honorována a že v téže době bylo hodin přes čas odpracováno 2 a půl milionu.

LOŇSKÝ VÝKUP OBILÍ.

Zásobování moukou a chlebovinami by mohlo být v ČSR velmi slušné, kdy by nebyly připravovány válečné zásoby. Loňská úroda byla velmi dobrá - ze 105.000 v českých zemích k výkupu předepsaných vagonů chleboviny bylo dodáno 92.000. Na Slovensku bylo předepsáno 23.000 a dodáno 20.000. Rozdíly odůvodňuje zpráva tím, že "to byla rozvodněná Morava a Dunaj, kteréžto řeky způsobily velmi značné škody na obilovinách". V českých zemích byl ve výkupu překročen o 5 tisíc vagonů průměr z let 1934 až 1938. Na Slovensku je výsledek o 18 tisíc vagonů nižší, než tento průměr. Stejně příznivý je výsledek výkupu ječmene, který patrně umožní, aby z loňské úrody bylo vyvezeno do ciziny asi 9.000 vagonů sádku.

AUTOMOBILY VOLNĚ.

Znemožnění vývozu automobilů na Západ a sovětský zákaz dodávat je Jugoslavii umožnil volný prodej automobilů v ČSR. Mladoboleslavský Tudorek stojí čtvrt mil. korun. Koupěčtivost má být zvýšena zrušením povolovacího řízení k jízdě motorovými vozidly. Úřední cena benzínu je sice 18 Kčs za 1 litr. Kdo si ovšem koupí vůz na volném trhu, musí tak kupovat i benzin a bude mu dovoleno jezdit za cenu 60 Kčs za litr benzínu. Zvýšení provozu nelze zatím v ČSR pozorovati.

JSOU CHYTŘEJŠÍ.

Když za okupace český lid hledal příliš zjevně posilu v Památníku osvobození, byl nacisty zavřen. Komunisté jsou chytřejší. Památník prostě vyklidí a instalují v něm výstavu o slavné historii KSČ. Výstava prý přispěje k posílení "vlastenectví lidově demokratického! Poutí k hrobu TGM, podle zlých jazyků, má být opět využito tím, že vedle něho bude pochován KG.

HOSPODÁŘSKÝ BLÁZINEC.

Československé hospodářství poskytuje dnes smutný obraz toho, co mohou za rok dokázat "národohospodáři", kteří svou kvalifikaci k rozhodování o existenci celého národa získali z brožurek vydávaných před válkou komunistickým Agitpropem. I některým komunistům - dokonce ve vládě - točí se hlava z dnešního hospodářského blázince.

Začalo to hned po únoru. Komunisté, kteří cítili před dělnictvem svoji slabost v tehdejší sporu o policejní aparát vedeli, že je třeba dělníky alespoň z části pro policejní puč neutralisovat. Ačkoliv ještě krátce před tím se Gottwald sám bránil začleňování konfiskovaných podniků do znárodněného průmyslu s odůvodněním, že "musíme držeti vládní program v němž jsme řekli, že nebudeme více znárodnět", byl vysloven požadavek znárodnění všech podniků s více než 50 zaměstnanci. Byl to nesmysl, kterým komunisté jen chtěli přejít od obrany v otázkách policejních k "socialistické" iniciativě.

To bylo v době, kdy čsl. průmysl znárodněný v r. 1945 nezdolal ještě všechny, zejména organizační obtíže a důsledky válečného hospodářství. Nesmyslnost a trestuhodnost dalšího znárodnění nejlépe dokazují důsledky k jakým vedlo. V únoru 1948 bylo v čsl. průmyslu zaměstnáno 1,125.848 zaměstnanců. Z toho pouze 218.667, t. j. 19.4 % byli zaměstnanci soukromých podnikatelů. Byli to zaměstnanci celkem 9.000 podniků, které byly po únoru znárodněny. Jen šílenec se mohl domnívat, že znárodněný průmysl, který těžko překonával poválečné obtíže, může zdolat organizaci všech nově znárodněných podniků, aniž by došlo ke strašným hospodářským škodám. Tisíce, zejména menších podniků, pokud neměly lepší strojní vybavení, bylo prostě zastaveno. Značná část ostatních je rušena tím, že jejich strojní zařízení je převáženo do podniků větších.

Generální ředitelství kovodělných a strojírenských závodů řídilo na př. celkem 129 podniků s více než 500 zaměstnanci, které byly znárodněny v r. 1945 a ve kterých pracovalo celkem 216.584 zaměstnanců. Do 1. září 1948 muselo převzít 856 dalších podniků, ve kterých pracovalo asi 100.000 zaměstnanců. A to stovky dalších menších kovoprůmyslových závodů očekávalo již řadu měsíců rozhodnutí o svém osudu. Jak v takových podnicích vypadala práce, není jistě třeba popisovat. Stejně tomu bylo ve všech ostatních oborech. Jsou závody, které již 5 krát nebo 6 krát měnily svoji firmu a dnes nevědí, ke kterému podniku budou příští měsíc patřit.

Únorové znárodnění se nevyhnulo ani řemeslným podnikům, kterých bylo znárodněno 250. To však nestačí. Komunisté prohlašují, že 80.000 řemeslných podniků, které ještě zaměstnávají více než 3 pracovní síly, musí být rovněž likvidovány, poněvadž "tyto podniky tvoří jednu z posledních opor kapitalismu". K uskutečnění doposud nedošlo, poněvadž organizátoři stojí bezradně nad hřbitovem po únoru znárodněných ostatních podniků a dávají zatím přednost likvidaci maloobchodu.

Brzy po únoru si však komunisté také uvědomili, že už je konec se sociální demagogií a že nyní opravdu sami nesou odpovědnost a nemohou svalovat vinu na reakci ve vládě a v parlamentě. Ještě do podzimního loňského roku mohli se vymlouvat na důsledky předloňské neúrody a na zatížení zahraničního obchodu nutným dovozem potravin i krmiv. Již koncem roku, zejména po loňské dobré úrodě, však bylo zřejmé, že s touto výmluvou nelze dále vystáct. Věděli, jaké strašné důsledky bude mít pro desorganisované čsl. hospodářství ztížení zahraničního obchodu se Západem a plnění závazků uložených čsl. hospodářství Sovětským svazem. Nedosta-

tek surovin, naléhání Sovětů na plnění dodávek za ceny, které nikdy v ČSR nejsou a patrně nikdy nebudou veřejně přiznány, znemožňují dodávat na Západ i to zboží o které by ještě dnes byl zájem.

Do jak zoufalé situace se průmysl dostal a jak se komunisté pokouší ji vyřešit, nejlépe ukazují některé podrobnosti. Poněvadž normálním dovozem nelze obstarávat potřebná kuličková ložiska a jehly pro obuvnický a pletářský průmysl, mělo pomoci a z části pomohlo - pašování. Pašování prováděné velmi velkoryse mělo opatřit kuličkových ložisek a kuliček celkem za 260 milionů korun. Dodavatel projevil z počátku ochotu a dodával až 3 tuny kul. ložisek týdně - za punčochy. Později však prohlásil, že československých punčoch má již dostatek od Rusů a vybíral si pouze lepší textil. Bohužel "úzký profil" kuličkových ložisek překonán nebyl, když vůz který dojel rozstřílen pohraničními hlídkami ukázal se být posledním "žnocnencem pro kuličková ložiska" ztratil raison d'être.

Nedostatek surovin nebo polotovarů vede k tomu, že nemůže být dosaženo plynulosti výroby a některé podniky dokonce i pražská ČKD musí přechodně zastavovat provoz v jednotlivých odděleních nebo dokonce propouštět zaměstnance. V ČKD nemohla být na př. dokončena stavba 15 rozdělaných lokomotiv pro nedostatek nedi. Objednávka lokomotiv z Turecka mohla být přijata jen s podmínkou, že Turecko dodá chybějící materiál.

Velkorysejší je plán na prolomení hospodářské izolace Československa dumpingovými cenami. Všechny podniky v ČSR dostaly pokyn, aby do zemí tvrdých valut poskytovaly 45 % slevy z obvyklých cen. Ztráty, které tím čsl. hospodářství utrpí, hodlali komunisté krýt zvýšením pracovního výkonu, snížením mezd a zejména zavedením volného trhu. Ukázalo se však, že to všechno nestačí. Volný trh za prvé dva měsíce vynesl státní pokladně pouze 1 miliardu a komunisté sami přiznávají, že hlavními zákazníky volného trhu jsou vrstvy zaměstnanecké, které kryjí jen svoji nejn nutnější potřebu. Komunistické hospodářství je znovu ve slepé uličce a nezachrání je ani mezinárodní šibři a pašeráci.

KDYŽ PTÁČKA LAPAJÍ ...

Zemědělská politika komunistů po válce nepostrádala rafinovaností. Dokázaly to volby v r. 1946, ve kterých velký počet hlasů na vesnicích, odevzdaných komunistům, byl největším překvapením. Ukojení hladu drobných zemědělců po půdě na účet velkostatkářů, bez ohledu na právní stav; označování majitelů půdy za kolaboranty a konfiskace jejich majetku, jen pro to, že vlastnili více než 100 ha a označování ostatních stran, které tomu bránily za podporovatele velkostatkářů, setkalo se bohužel u mnoha zemědělců spíše se souhlasem. Podařilo se tak opravdu rozdělit vesnici. Když v létě 1947 byl v parlamentě předložen návrh na novou pozemkovou reformu od 50 ha výše, který byly ochotny projednávat všechny ostatní politické strany, zabránili tomu komunisté, aby ovšem provedení reformy mohli později vydávat za jednu z vymožeností únorového puče. Do té doby byli komunisté ochotni zuřivým parcelováním ničit ty nejkrásnější hospodářské celky, kterými byly některé z velkostatků.

Po únoru se jejich taktika změnila. Větší část půdy z nové pozemkové reformy byla již přidělena státním lesům a statkům, které jsou československými Sovchozy. Zajímavé je také, že i zájem zemědělců o půdu nápadně ochabl. Lze si to vysvětlit tím, že se zemědělci bojí zvětšovat své majetky, poněvadž si nejsou jisti u jaké výměry se "třídní politika na venkově" zastaví a kolika hektary bude jednou na vesnici ur-

dena hranice "kapitalistických živlů."

Pozemková reforma nad 50 ha byla posledním odůvodněným zásahem do pozemkového vlastnictví. Vlastníci zemědělských podniků větších 50 ha tvořili jedno procento všech rolníků v ČSR, avšak vlastnili 43.3 % zemědělské půdy. Tím ovšem měla být organizace držby zemědělské půdy ukončena, kdyby byla diktována rozumnými důvody a jejím vodítkem byly zájmy čl. zemědělství. O to však v poválečné zemědělské politice komunistů nešlo. Potřebovali pouze získat nebo alespoň neutralizovat rolníky ve svém boji o politickou moc. Osvědčila se opět Leninova taktika "půdu z rukou velkostatkářů do rukou mužiků", který jim také nevysvětloval, že budou majiteli této půdy v kolchozech a sovchozech.

Čím dříve v okamžiku, kdy komunisté v ČSR dosáhli moci, propukl zjevně spor Kominformy s Titem, který odmítl provedení kolektivizace v Jugoslávii. Trvalo až do listopadu m.r. než Gottwald přiznal, že kritika jugoslávské zemědělské politiky "se týká také ČSR." Gottwald však věděl stejně dobře jako Tito, čím je zemědělci vlastnický poměr k půdě. Vždyť toto poznání komunistům po válce nesmírně pomohlo. Jak tedy upokojit Moskvu a neztížit si situaci doma? Východisko bylo nalezeno vyhlášením "boje proti zbytkům kapitalismu na vesnici" a "třídní zemědělské politiky". Za tyto živly byli označeni rolníci, kteří vlastní zemědělské usedlosti od 20 do 50 ha. Byly jim předepisovány vyšší, záměrně nesplnitelné kontingenty, aby mohli býti obviňováni ze sabotáže a zaváděním národních správ vyvlastňování. Těchto usedlostí mělo být pak použito k tvorbě kolchozů.

Malý podfuk na Kominformě se však nepodařil. Rolníků od 20 do 50 ha jsou v ČSR pouze 4 % a půda, kterou obhospodařují činí pouze 12.3 % celkové výměry zeměd. půdy v ČSR. Kominforma však považuje každé soukromé vlastnictví zeměd. půdy za nebezpečné. Je to pochopitelné, zejména v ČSR. Československých rolníků s příslušníky rodin je daleko přes 2 miliony. To je vážná politická síla. Při jejich lásce k půdě a tvrdé české palici jsou vrstvou, komunistům a plánům Moskvě, nebezpečnou. Kominforma naléhala na rychlejší postup kolektivizace.

Komunisté se domnívají, že získají čas zaváděním systému t.zv. jednotných družstev, která budou "vychovávat zemědělce ke kolektivnímu obhospodařování půdy". Družstva budou přednostně vybavována stroji a užívat řadu výhod s podmínkou, že jejich příslušníci budou ochotní k nevyšší míře kolektivního hospodaření aniž by bylo porušeno soukromé vlastnictví půdy. Oč jsou rolníci nedůvěřivější o to jsou komunisté velkorysejší. Začíná se zpravidla vybavením moderní kolektivní prádelny pro členy družstva. Rolníky však neosídí. Budou dávat bedlivě pozor, aby jim komunistické traktory nepoškodily meze! Stejně tak ovšem neosídí Kominformu. Titovi zůstali bližší zemědělci. Čsl. komunisté mají ovšem blíž ke Kominformě. Tedy uvidíme!

Londýnské Listy vychází dvakrát v měsíci za redakce Blažeje Vilíma. Adresa redakce a administrace je : 13, Fernside Ave, London N.W. 7. Telefon : MILL Hill 4024.

Předplatné činí čtvrtletně: 7s 6d, 1.50 dolaru, 7.50 švýc. franků, 7.50 švéd. korun, 12 norských korun, 12 dánských korun, 8 Hfl.- pololetně: 15s, 3 dolary, 15 švýc. franků, 15 švéd. korun, 24 norských korun, 24 dánských korun, 16 Hfl.- ročně: 30s, 6 dolarů, 30 švýc. franků, 30 švéd. korun, 48 norských korun, 48 dánských korun, 32 Hfl.